

מסורת הש"ס

(א) [סוכה י"א, ב] [בבביות ט. וס"ט, א] (ב) [יבמות מב, א] (ג) [ב"מ ע, ט] (ד) [שבת ק"ג, ו] [חולין מד, כ: ע"ש] (ה) [בבביות סג, א] [מוספתא עדיות פ"א ה"ג, ו] [בבביות לא, א] [מוסף' דלמלי פ"ב ה"ח, ח] (ו) [ב"מ ע"א, ט] (ז) [ב"מ ע"א, ט] (ח) [שבת ק"ב, ד"ה גבי ומוס' ב"מ ע: ד"ה רב ומוס' מנחות סו, ד"ה זכר], (ט) [לשאלו, יעב"ץ], (י) [וע"פ מוס' חולין מד: סד"ה הי"ג],

מוסף רש"י

נותר לו דמי צמרו. אמר לכן כמו שמכיר לו, דקנייה בשינוי ותמידי עשות (ב"ב פ"ד) בבית שמאי לכן נמכר בשוק. דקנייה בגזלו לשלם כשעת הגזילה (שם ע"ח) ולא יחיד ליה אלא דמי זמרו אבל לא דמי שבו, או זו יתן שכר משלם ויקח הזמנר (ב"ב פ"ד, ר' יהודה אומר. אם קן תמידי מנא זה נטנה שזה הביאו לו מן השוק, אלא מחזיר לו את הזמנר כמות שהוא צטוו ידיו על התחמונה (ב"ב פ"ד). אם השבח, שהשביח הזמנר, יהיה על הציאה. שהיה צבט זה במתקנים ועצים ושכר טרחו כשאר שכר יוס, נותר לו את הציאה. ולא מה שבו, אלא בקבלות, דהוי טפי (שם) דמי עצים שהשביח ולא שכר שלם (שם ע"ח) דקניס ליה להאי דמיה להית' את לא איירי בזהוא פירקא בשינוי אלא בחזרה ומדמניה התם ש"מ הלכתא קא פסיק ואילוי: הנראה. עתה נראה לשון הבוא נבוא (בראשית לו). לא יאמר לו בשבת הנראה אם תעמוד עמי לערב לעשות במלאכתי לערב: **ונוטן שחזור**. אגולנין ועמי הארץ קאי: **אין מקבלין אוסן**. להחזיק בתורת חביות לסמוך עליהן: **עשו דבניהן**. בסתר עבירות^(ט) שעברו עד הנה: צפרהסיא

לפני איריהן

נוטן לו הצבט דמי אמרו. נותן לו צבט זה דמי אמר לכן כבתחלה אם יראה דסבירא ליה לר"מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גזול וקנאו בשינוי וכדמפרש בבבא קמא בהגזול עצים [דף כה]. ונוטל הזמנר לעצמו אע"פ שהוא מעולה עכשיו בדמים: ר' יהודה אומר. א"כ נמלא זה משתכר בשינויו אלא ידו על התחמונה: ואם **השבת**, שהשביח הזמנר יתר על הציאה שהוציא הצבט נותן לו צבל הזמנר את הציאה סמנים ועצים ושכר פעולה כשכיר יוס ולא שכר שלם כמו שהתנה עמו ואם הציאה יתירה על השבת כו': **הלכה כר' יהושע** ^(ה). דשרי במלוה על פה: מחלוקת דרבי מאיר ורבי יהודה בהגזול צב"ק [ק: ואחר כך סתם לן תנא בבבא מציעא כר' יהודה וכל מחלוקת שנחלקו תנאים ואח"כ סתם לנו במשמנתו כלאחד מן הלכה כמותו דכיון דסתמיה אחר המחלוקת ש"מ דקמו רבנן בטעמייהו ומסתברא טעמא דהאיך: **אין סדר למשנה**. סידרא דמתניתין לאו דוקא ושמא משנה אחרונה היא נשנית ראשונה בבית המדרש: **כל מחלוקת ואחר כך סתם נמי כו'**. אלמה קיימא לן כל מחלוקת ואחר כך סתם הלכה כסתם ציבמות צב' החולץ (דף מב): כי **לא אמרינן אין סדר**. אלא סמכינן אסידרא ה"מ בחד מסכתא: נויקין **כולהו**. תלתא צבי: ואיצטעיס אימא. להכי אהדריניהו רב יוסף לאפיא דאי נמי אין סדר למשנה לא איצטריך לומר הלכה כרבי יהודה דודאי הלכתא כי האי סתמא דכל המשנה לא הוה שייכא למיתנייה התם בהשוכרי^(ז) דא לא איירי בזהוא פירקא בשינוי אלא בחזרה ומדמניה התם ש"מ הלכתא קא פסיק ואילוי: **הנראה**. עתה נראה לשון הבוא נבוא (בראשית לו). לא יאמר לו בשבת הנראה אם תעמוד עמי לערב לעשות במלאכתי לערב:

ונוטן שחזור. אגולנין ועמי הארץ קאי: **אין מקבלין אוסן**. להחזיק בתורת חביות לסמוך עליהן: **עשו דבניהן**. בסתר עבירות^(ט) שעברו עד הנה: צפרהסיא

אותן בפרהסיא מקבלין אותן א"ד עשו דבריהם במטמוניות אותן

לפני איריהן פרק ראשון עבודה זרה

ז.

רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו. תימה קשיא דר"מ אדר"מ דהכא אמר רבי מאיר נותן לו דמי אמרו אלמא שינוי קני ובהגזול (קמא) (צ"ק כה). ע"ש תנן אמר ר"מ הגזול פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגוזה משלם אותה ואת גזותיה ואת וולדותיה אלמא קסבר שינוי לא קני וי"ל דשאני התם דקנסא הוא דקא קניס רבי מאיר כדפירש התם משום דעבד איסורא וכן בההיא דהנוקין (גיטין ג). דהמטמא והמדמע ומנאך קניס ר"מ שוגג אטו מויד דמוזיקו צידים אבל הכא לא שייך לקנסו דלטובתו של בעלים נתכוין וכסבור הוא לזה לעשות כן וא"ת אכתי קשיא דר' יהודה אדרבי יהודה התם א"ר יהודה גזילה חוזרת צעיניה אלמא שינוי קני והכא קמני ידו על התחמונה אלמא שינוי לא קני ואומר ר"ת דהתם נתכוין הוא לקנות אבל הכא שוגג היה ולא נתכוין לקנות:

פשיטא דמחלוקת ואחר כך סתם. תימה למה לן למיפשט משום סתם צללו הני פסקינן פרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מו:) ר"מ ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ואי משום דאיכא אמוראי התם דפליגי ולימ להו דן כללא לגבי הלכה כסתם משנה נמי פליגי אמוראי ואפילו במחלוקת ואחר כך סתם נמי איכא מאן דפליגי לקמן בסוף פרקין (דף כה). גבי שכירות בתים דפליגי ר"מ ור' יוסי ופסיק רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אע"ג דפרש הכי סתם כר"מ לכן נראה לפרש דלאו נמכח סתם צעי למיפשט דליהוי הלכה כסתם אלא הכי פריך מחלוקת ואח"כ סתם הוא ואפילו למאן דלית ליה הלכה כסתם מ"מ חשיב כרבים לגבי יחיד: ה"ג **משום** דקתני **לא בי האבנתא פסיקתא**. כלומר דקתני כל המשנה הוא לשון הלכה פסוקה ולא גרסינן גבי כמו שפירש הקונטרס דהא איכא מאן דאמר התם ^(ז) דאין הלכה כהיא דכל החזר **צוכי**^(ט): **הנראה** שתעמוד עמי **לערב**. פי' ר"י הנראה צעינן שמוכל לעמוד עמי לערב:

הנשאל לחכם וטימא **לא ישא** לחכם ויטחר. וא"ת

וכי לא ישאל לכל החכמים וידונו זה עם זה אולי ישיבוהו מדבריו וי"ל דאינו אסור אלא ^(ז) לשאל אם לא יודיע לו כבר שאלתי לפלוני ואסר לו אזל אם אומר לו כבר שאלתי פלוני חכם מותר אבל ודאי החכם זההר שלא יתיר כדאמר' בפרק כל היד (מה דף כ: ושם ד"ה אגמיה) חכם שאסר אין חבירו רשאי להמיר אלא"כ יוכל להחזירו כגון שטעה בדבר משנה או אפילו בשיקול הדעת וסוגיא כאיך דבהא אמרינן צפ"ק דסנהדרין (דף י.) דמה שעשה עשוי ושלם מציתו אם נשא ונתן ציד ודוקא אסר אין חבירו רשאי להמיר אבל אם המיר חבירו רשאי לאסור והא דאמר' בירושלמי צפ' ר"א דמילא ר' סימון שרא ארבי אמי אסר איקפד רבי סימון ולא כן תני הנשאל לחכם והמיר לא ישאל לחכם שמא יאסור אלמא משמע דהמיר אין חבירו רשאי לאסור ה"פ התם אמאי איקפד רבי סימון ולא כן תני כלומר והלא אינו שנוי בשום מקום הנשאל לחכם כו' דלא אסרו חכמים אלא להמיר אחר אסור ומסיק אמר רב יודן להפך היה שאל לר' אמי אסר לר' סימון ושרא ואיקפד רבי אמי כהדא דתני נשאל לחכם ואסר לא ישאל לחכם אחר שמא ימיר והא דאמרין פרק אלו טרפות (חולין ד' מט). גבי מחטא דאשתכח בסמימפוגא רבה דכדא הונא מר בריה דרב אידי טריף רב אדא צר מניומי מכשר התם שניהם היו בבית המדרש כשנשאלה השאלה ^(ט): **בשלא** תורה הלך אחר המחמיר. רש"י היה פוסק בכל איכא דאמרי שבתלמוד בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים הלך אחר האחרון וריצ"א פי' דכל איכא דאמרי לגבי לשון ראשון כטפל לעיקר והלכה כלישנא קמא ור"ת פירש דלאורייתא לתומרא דדרבנן לקולא כרבי יהושע זן קרחה דהכא ורבינו שמשון היה מפרש דבכל מקום שיש להתבצר כחד מניייהו משיטת התלמוד בתריה אזלינן: **ובוראן** שחזורי בהן. פ"ה אגולנים ועמי הארץ קאי וקשיא וכי עם הארץ לא יוכל לעשות עוד תשובה ועוד דלשון עולמית משמע שכבר קבלו אותם פעם אחרת ועוד קשה דבבביות צפ' עד כמה (דף ז:) תניא עם הארץ שקיבל עליו דברי חבירות ונחמד לדבר אחד נחמד לכל המורה כולה דברי ר"מ משמע הא לא נחמד מקבלין לכן נראה לפרש אעמי הארץ החשודין על המעשרות ושציעית וכבר קבלו עליהן דברי חבירות ועתה חזרו לסורן ונחלקו אם יקבלום עוד ובמסכת דמאי (פ"ב משנה א) מיתניא בהדי האיך ועם הארץ שקבל עליו דברי חבירות והכי פירשו^(ז) וכולן שקבלו עליהן דברי חבירות וחזרו לסורן אין מקבלין אותן עולמית דברי ר"מ ומכ"א חזרו צון במטמוניות פי' שחזרו לסורן בסתר ובפרהסיא נוהגין דברי חבירות אין מקבלין אותן לפי שהם גוגזים דעת הצריות אבל אם חזרו לסורן צפרהסיא שאינם גוגזים דעת הצריות אז מקבלין אותן דודאי אם יעשו תשובה יקיימוהו איכא דאמרי עשו דצריהם במטמוניות פירוש אם שכבר עשו דצרי חבירות אף במטמוניות מקבלין אותן כי מאחר שנתאמרו כ"כ בתשובה שאף צננעא החזיקו זה אין להדיחן אם חזרו ונכשלו אבל אם שכבר לא עשו דברי חבירות אלא צפרהסיא אין מקבלין אותן כי שמא בסתר היו עושין עבירות והיו מטעינן הצריות:

סוס

עין משפט

גר מצוה

יב א מיי פיי מהלי שכירות הלי ד סגנ עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שו סעיף ג:

כ ב מיי שס הלי ד סגנ שס טוש"ע שס וסי' שלג סעיף ה בהג"ה:
בא ג מיי שס פ"ט הלכה ד ופ"ח מהלי מכירה הלי' ב ד סגנ שס וסי' פב טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ד וסי' קל סעיף י וסעיף יא:

בב ד מיי פכ"ד מהלי' שבת הלכה ד סגנ לאין סס טוש"ע אי"ח סי' שז סעיף י:
בג ה מיי פ"א מהלי' ממרים הלי' סגנ עשין קסא ופלאין קי':

הגהות הב"ח

(א) רש"י י"ה הלכה כרבי יהושע בן קרחה דשרי:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו ההוצאה כו' ואע"ג דתנן חטמא בבבא מציעא כל המושגה ידול על התחתונה. סבר דלמא אין סדר למשנה ותנא כל המשנה תנא ברישא וחזר ושנאה במחלוקת ר' מאיר ור' יהודה כמו שפורשו בבבא קמא בהגזול וקיימא לן סתם ואחר כך מחלוקת אין הלכה כסתם לפיכך הוצרך לומר בפירוש הלי' כר' יהודה. ורב יוסף אמר לא צריך. כי אמרינן אין סדר למשנה בתרי מסכתיו אבל בהדא מסכתא על הסדר היא שניה. המוקדם מוקדם והמאוחר מאוחר ותלתא בכי חדא מסכתא היא וכבר פירשונה בהגזול בעיקר מקורם: ת"ד לא יאמר אדם לחבירו בשבת הנראה שתעמוד עמי לערב. ר' יהושע בן קרחה אומר [אומר] הנראה שתעמוד עמי לערב. אמר רבה בר בר חנה א"ר יהושע בן לוי הלכה כר' יהושע בן קרחה: ת"ד הנשאל לחכם וטימא לו לא ישאל לחכם ויטחר לו וכן שאל לחכם ואסר לו לא ישאל לחכם אחר וייתיר. חיי שנים אחד אסר ואחד תתיר. אחד מטהר ואחד מטמא. אם היה אחד מהם גדול מחבירו בחכמה ובמנין הלך אחריו. ואם היו שניהם שוין. הלך אחר המחמיר. ר' יהושע בן קרחה אומר בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים הלך אחר המיקל. אמר רב יוסף הלכה כר' יהושע בן קרחה. ת"ר כל הפושעים שחזרו אין מקבלין אותם עולמית. אומר חזרו במטמוניות פי' בסתר אין מקבלין אותם. חזרו בפרהסיא מקבלין אותם. איכא דאמרי ר' יהודה אומר עשו עבירות בסתר כלומר פשיעתם בסתר היתה מקבלין אותם

^[1] דמאי בפרק שני (בבביות כ"א), עשו דבריהם במטמוניות, שלא חיללו שם שמים צפרהסיא (שם)